

ἁμαρτία ἡ, κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ. κ. ἁ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἁ.) ἁμαρτιά Στερελλ. ἁμάρτια Καππ. (Σίλ. Σίλατ.) ἁμαρτίγια Πόντ. (Κερασ.) ἁμαρκία Τσακων. ἁμαρμία Ἀπουλ. (Μαρτ.) ἁρματία Πόντ. (Οἶν.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἁμαρτία διὰ τῆς ἐκκλησίας εἰσελθὼν εἰς τὴν δημώδη γλῶσσαν.

1) Ἀμάρτημα, ὁ ἰδ., κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ. Μαρτ. κ. ἁ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Καππ. (Σίλ. Σίλατ.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἁ.) Τσακων. : *Νὰ μὴ φάς τῇ Σαρακοστῇ κρέας, εἶναι ἁμαρτία. Μὴν τὰ λές αὐτὰ - μὴν τὰ κάμης αὐτά, εἶναι ἁμαρτία. Αὐτὸ ποῦ ἔκαμες εἶναι μεγάλη ἁμαρτία. Ἐξομολογοῦμαι-λέγω τὴν ἁμαρτία μου. Ἐχὼ πολλὰς ἁμαρτίας. Νὰ σὰς πῶ τὴν ἁμαρτία μου, κ' ἐγὼ τό 'παθα αὐτὸ (δὲν ἀποκρύπτω ὅτι καὶ ἐγὼ ὑπέπεσον εἰς τὸ αὐτὸ ἀμάρτημα) κοιν. Ἐποίκην ἕναν τρανὸν ἁμαρτίαν Τραπ. Χαλδ. Κάν-νω ἁμαρτία Ἀπουλ. Ἀμαρκία ἔρι νὰ τδούνερε χωρὶς νὰ δουλέμπερε (εἶναι ἁμαρτία νὰ τρώγης χωρὶς νὰ ἐργάζεσαι) Τσακων. Ἐξ ἁμαρτιῶν ὑποφέρει Κερασ. || Φρ. Πλερώνω ξένες ἁμαρτίες (ὑποφέρω διὰ σφάλματα ἄλλων). Ξεπλερώνω παλαιὰς ἁμαρτίες (ὑποφέρω τώρα διὰ σφάλματα παλαιὰ). Παλαιὰ ἁμαρτία ἡ παλαιὰς ἁμαρτίες (ὅταν ὑποφέρῃ τις ἐκ προγενεστέρων αἰτιῶν). Αὐτὰ εἶναι πληρώματα παλαιᾶς ἁμαρτίας. Ὅσες ἁμαρτίες ἔχω, τοὺς ἐπλήρωσα ε' αὐτὸν τὸν κόσμον (ἐταλαιπωρήθην, ἐβασανίσθην πολὺ). Παίρνω τοὺς ἁμαρτίες σου ἀπάνω μου ἢ παίρνω ἐγὼ τὴν ἁμαρτία (ἀναλαμβάνω ἐγὼ τὴν εὐθύνην τῆς παρανόμου πράξεώς σου). Γὰ τοὺς ἁμαρτίες μου βρέθηκε - ἤρθε - παρουσιάστηκε κττ. (δηλ. διὰ νὰ ὑποφέρω ἐγὼ εὐρέθη κτλ.) Τὸν ἡῶρ ἡ ἁμαρτία (ἐτιμωρήθη). Τὸν σιχαίνομαι σὰν τοὺς ἁμαρτίες μου (ἐπὶ προσώπου ἀπεχθοῦς. Συνών. φρ. τὸν σιχαίνομαι σὰν τὰ κρίματά μου). Εἶναι ἁμαρτία ἀπὸ τὸ Θεό! (πρὸς τὸν πράττοντα ἀδικίαν. Ἡ φρ. ἐκ συμφύρ. τοῦ εἶναι ἁμαρτία τοῦτο καὶ νὰ τό 'βρῇς ἀπὸ τὸ Θεό!) σύνθηθ. Ἀμαρτίες Κολοκοτρωναίκες (συμφοραὶ μεγάλαι καὶ συχναί. Ἡ φρ. ἐκ τῆς δεινῆς συμφορᾶς τῆς οἰκογενείας τοῦ Κολοκοτρώνη τὸ 1770. Πβ. Ραμπαγ. 5 (1882) ἀριθμ. 421 - 425 καὶ Δελτ. Ἱστορ. Ἐθνολ. Ἑταιρ. 6 (1901) 236). Νὰ τὸν ἐφώτιζαν οἱ ἁμαρτίες του! (ἐνν. νὰ διαπράξῃ τὸ κακὸν καὶ νὰ τιμωρηθῇ) Κεφαλλ. Πελοπν. (Δημητσάν.) Τοὺς ἁμαρτίες τ' π'λεῖ (ἐπὶ πωλοῦντος εἰς ὑπέρογκον τιμὴν) Θράκ. (Αἰν.) Τ'ς ἁμαρτίες του δὲ δίνει (ἐπὶ λίαν φιλαργύρου) Βιθυν. Σ' ἔπιασαν οἱ ἁμαρτίες (θὰ τιμωρηθῇς διὰ τὰς ἁμαρτίας) Μακεδ. (Θεσσαλον.) Τὸν παιδεύει ἡ ἁμαρτία αὐτόθ. Ἀμαρτία ξιμολογία (ὁμολογῶ ὅτι ἡμαρτον) Οἶν. Ἡ ἁμαρτία βοῖζει (ὁ διαπράττων ἐγκλημα ταχέως ἀποκαλύπτεται) Κεφαλλ. Ἄν λέγω ψέματα, ε' ἁμαρτίας-ι-σ' νὰ ἔχω! Κερασ. Τὴν ἁμαρτία αὐτοῦ σύρει (ὑποφέρει διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ) αὐτόθ. Ἀσ' σ' ἁμαρτίας 'ὰ πατεύ' (διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ θὰ καταποντισθῇ) Κοτύωρ. || Γνωμ. Ἀσθενὴς καὶ ὁδοιπόρος ἁμαρτίαν οὐκ ἔχει (ἐπιτρέπεται νὰ καταλύσουν τὴν νηστείαν ὁ μὲν ὁδοιπόρος διὰ τὴν δυσχέρειαν τῆς προμηθείας τροφίμων, ὁ δὲ ἀσθενὴς χάριν τῆς θεραπείας τῆς νόσου. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 2,144). Ἀμαρτίαι γονέων παιδεύουσιν τέκνα (τὰ τέκνα τιμωροῦνται διὰ τὰ ἀμαρτήματα τῶν γονέων. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 2,137 κέξ.) λόγ. κοιν. Ἀμαρτία ἐξομολογημένη, ἁμαρτία συχωρεμένη (ὁ ἀναγνωρίζων τὸ ἑαυτοῦ σφάλμα εἶναι ὀρθὸν νὰ τυγχάνῃ συγγνώμης). Ἀμαρτία ξωμολογημένη ἁμαρτία δὲν λογᾶται (συνών. τῷ προηγουμένῳ) πολλαχ. Ἀμαρτία ἐξομολογημένη μισοσυχωρεμένη ἡ ἐφτὰ φορὲς συχωρεμένη (συνών. τῷ προηγουμένῳ) Λεξ. Περίδ.*

Ἡ ἁμαρτία γεννᾷ θάνατο (πβ. Κ.Δ. <Ἐπιστ. Ἰακ. 1,15> «ἡ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκνεῖ θάνατον») Πελοπν. || Ἀσμ.

Δὲν εἶναι κρίμα καὶ ἁμαρτία, παραξινιὰ μεγάλη, νὰ περπατῇ οὐ ζουντιανὸς μὴ τοὺς ἀπονθαμένους;

Στερελλ. Συνών. ἀμάρτημα, ἁμαρτοσύνη, ἁμαρτωλία, κρίμα. β) Ἀτυχής, κακὴ σύμπτωσης σύνθηθ. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.): *Τί ἁμαρτία!* σύνθηθ. Ἀμαρτία, βλέπεις (ἐνν. ὑπῆρξε καὶ δὲν συνέβη τὸ δεῖνα) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) || Παροιμ. Ἀμαρτίες ποῦ 'χεις, ἄντρα, κάθε βράδυ ν' ἀρρωστᾷς! (ἐπὶ τοῦ κωλυομένου νὰ δράσῃ ἐν τῷ ὀρισμένῳ καιρῷ. Ὑποδηλοῦται ἀδυναμία τοῦ συζύγου νὰ ἐκτελέσῃ τὰ συζυγικά καθήκοντα) Ζάκ. Συνών. κρίμα.

γ) Κακὴ διάθεσις τῆς ψυχῆς, ἀθυμία Πελοπν. (Δημητσάν.): *Εἶμαι μὲ τοὺς ἁμαρτίες μου.* δ) Ψυχικὴ στενοχωρία σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Τραπ. κ. ἁ.): *Δὲν ἐτελείωσαν ἀκόμη οἱ ἁμαρτίες μου. Σώθηκαν οἱ ἁμαρτίες μου. Ἐσώθηκαν οἱ ἁμαρτίες του (ἀπέθανε) πολλαχ. Ἐξ' ἀκόμη ἁμαρτίες (θὰ ὑποστῇ πολλὰ εἰς τὸ μέλλον) Μακεδ. (Καταφύγ.) Ἐσώθαν ε' ἁμαρτίας αὐτ' Πόντ. (Τραπ.) Συνών. βάσανα (ἰδ. βάσανο). 2) Σαρκικὴ μεῖξις, συνουσία, εὐφημητικῶς Καππ. (Σίλ. Σίλατ.) Πελοπν. (Λάστ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἁ.: Φρ. Πιδὶ μὴ δίχους ἁμαρτία (τὸ ἐκ τοῦ βαπτίσματος πνευματικὸν τέκνον, διότι δὲν εἶναι καρπὸς γάμου) Αἰτωλ. || Ἀσμ.*

Δόξα σ' καὶ Θεὸς πάντα, ἀμάρτια δὲν 'ποῖκα

Σίλ. Σίλατ. Ἡ σημ. αὕτη καὶ παρὰ Δεφάν. Ἱστορ. Σωσάνν. 124.

ἁμαρτοσύνη ἡ, Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἁμαρτία κατὰ τὰ πολλὰ εἰς -οσύνη.

Ἀμάρτημα, ὁ ἰδ.

ἁμαρτύρητος ἐπίθ. Πόντ. (Οἶν.) κ. ἁ. — Λεξ. Περίδ. Ἡπίτ. Μ. Ἐγκυκλ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἁμαρτύρητος.

1) Ὁ ἄνευ μαρτυρίας Πόντ. (Οἶν.) 2) Ὁ μὴ καταγγελλθεὶς, ὁ μὴ καταμνησθεὶς, ἰδίᾳ ἐπὶ παιδίων ἢ μαθητῶν, οἱ ὅποιοι ἔπταισαν καὶ δὲν κατηγγέλθησαν εἰς τοὺς γονεῖς ἢ διδασκάλους Λεξ. Περίδ. Ἡπίτ. Μ. Ἐγκυκλ.

ἁμαρτωλία ἡ, Πόντ. (Κερασ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἁμαρτωλία.

Ἀμάρτημα, ὁ ἰδ.

ἁμαρτωλὸς ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἁ.) ἁμαρτωλὸς βόρ. ἰδιώμ. ἁμαρτωλὸ Καλαβρ. (Μπόβ.) ἁρματωλὸς Πελοπν. (Λαγκάδ.) Πόντ. (Οἶν.) ἁμάρτουλους Θράκ. (Μάδυτ.) Θηλ. ἁμαρτωλειὰ Θράκ. (Σαρεκκλ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἁμαρτωλὸς ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλῶσσης εἰσελθὼν εἰς τὴν δημώδη γλῶσσαν. Τὸ ἀμάρτουλους κατὰ τὸ ἄδουλους, μεθ' οὗ συνεκφέρεται. Ἡδὴ ἐν μεταγενεστέρῳ πατύρῳ ἁμαρτουλός.

Α) Ἐπιθετ. 1) Ὁ παραβαίνων τὰς θείας ἐντολὰς καὶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις, ὁ διαπράττων ἁμαρτίαν κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἁ.): *Ἐγὼ εἶμαι ἡ πρώτη ἁμαρτωλὴ τοῦ κόσμου Θῆρ. Ναῖλλοι ἐμὲν τὸν ἁμαρτωλὸν-τὴν ἁμαρτωλήν!* Τραπ. Χαλδ. || Παροιμ. φρ. Ἐλαῖον ἁμαρτωλοῦ (τοῦτο λέγεται ὑπὸ τοῦ ἀρνούμενου νὰ δεχθῇ χάριν ἢ δῶρον παρ' ἀνθρώπου μισητοῦ. Ἡ φρ. ἐκ τῆς Π. Δ. <Ψαλμ.

